

**ACTIVITEITENVERSLAG VAN DE RAAD
VAN DE GELIJKE KANSEN
VOOR MANNEN EN VROUWEN
2006 – 2010**

**ACTIVITEITENVERSLAG VAN DE RAAD
VAN DE GELIJKE KANSEN
VOOR MANNEN EN VROUWEN
2006 – 2010**

Inhoudsopgave

1	Voorstelling van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen	6
2	Adviezen	10
	2.1. Tewerkstelling en arbeid	10
	2.2. Ouderen	15
	2.3. Beleid en besluitvorming	18
	2.4. Andere adviezen	23
3	Infomateriaal	28
	3.1. Studiedagen	28
	3.2. Publicaties van de Raad	29
	3.3. Politieke nota's	29
	3.4. Andere teksten	29
4	Bijlagen	30
	4.1. Samenwerkingsprotocol tussen de Raad en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen	30
	4.2. Lijst van de leden	32

Voorwoord

DE EMANCIPATIESTRIJD IS NOG LANG GEEN ACHTERHOEDEGEVECHT

Hoe vaak hoor je niet dat de strijd voor gelijke kansen van mannen en vrouwen be-slecht is? Dat discriminatie tussen geslachten tot een ver en schimmig verleden be-hoort? Ik zou willen dat het waar was. Dit activiteitenverslag bewijst echter het te-gendeel.

Natuurlijk moeten we erkennen dat er de laatste decennia reuzenpassen zijn gezet op de weg naar een gelijke behandeling. Maar we zijn er nog niet, en zoals zo vaak zijn de laatste stapjes misschien wel de lastigste.

Sinds ruim 15 jaar is de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen hét instrument van de federale overheid om discriminatie op te sporen en aan te pakken. In vaak moeilijke omstandigheden en met beperkte middelen werden adviezen opge-steld, activiteiten georganiseerd en publicaties verzorgd. Op die manier groeide de Raad uit tot een belangrijke speler in de politieke besluitvorming. Al zouden we dat - eerlijk is eerlijk - liever nog wat meer zijn.

In dit activiteitenverslag lees je over de werkzaamheden van de Raad van 2006 tot 2010. De nadruk ligt hierbij op de adviezen die de Raad formuleerde over zeer uiteen-lopemde onderwerpen. Over de combinatie werk-gezin bijvoorbeeld, maar net zo goed over discriminatie op het vlak van levensverzekeringen of over het euthanasie-vraagstuk. Boeiende lectuur die aantoont dat de emancipatiestrijd nog lang geen achterhoedegevecht geworden is, maar brandend actueel blijft.

Ook voor de volgende jaren ligt er genoeg werk op de plank. We moeten waakzaam blijven om onze verworvenheden te vrijwaren, en alle kansen grijpen om te evolue-ren naar een maatschappij waarin iedereen zich waar kan maken. De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen is er klaar voor!

Namens de Raad

Karin Jiroflée
Voorzitster

Voorstelling van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen

Oprichting van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen

De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen is een federaal adviesorgaan dat door de minister van Tewerkstelling en Arbeid Miet Smet bij koninklijk besluit van 15 februari 1993 in het leven werd geroepen. Hij werd effectief geïnstalleerd op 13 oktober 1993¹.

De Raad hervormt en integreert de Commissie Vrouwenarbeid, die in 1975 onder de minister van Tewerkstelling opgericht werd, en de Emancipatieraad, gecreëerd door de Staatssecretaris van Sociale Emancipatie in 1986.

Missies van de Raad

De Raad werd ontworpen als een instrument voor het realiseren van de feitelijk-

¹ K.B. van 15 februari 1993 houdende oprichting van een Raad van de Gelijke Kansen (B.S. 6 maart 1993) opgeheven en vervangen door het K.B. van 4 april 2003 houdende de reorganisatie van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen (B.S. 5 juni 2003).

ke gelijkheid tussen mannen en vrouwen en om de directe en indirecte discriminatie te elimineren. De Raad zet het werk verder van de voormalige Commissie Vrouwenarbeid en de Emancipatieraad en neemt er de bevoegdheden van over.

De Raad heeft als opdracht om advies uit te brengen over alle materies die een invloed kunnen hebben op de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Op vraag van de minister die bevoegd is voor het gelijkekansenbeleid, of van een andere minister, of van organisaties, groeperingen, personen, of op eigen initiatief, kan de Raad rapporten opstellen, onderzoeken uitvoeren, maatregelen voorstellen en inlichtingen verstrekken omtrent het gelijkekansenbeleid.

Zijn taak bestaat ook in het opstellen van verslagen voor de Nationale Arbeidsraad als die daarom vraagt. Om zijn opdrachten uit te voeren kan de Raad alle

noodzakelijke inlichtingen inwinnen en een beroep doen op deskundigen.

Samen met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM) zetelt de Raad bovendien in het Raadgevend Comité voor gelijke kansen van mannen en vrouwen, opgericht door de Europese Commissie.

Samenstelling

Algemene vergadering

De samenstelling van de Raad weerspiegelt een zo breed mogelijk spectrum en streeft naar een evenwicht tussen de ideologische, filosofische en sociale overtuigingen van de leden om zo de uitwerking en de verspreiding van de adviezen te verzekeren. De leden worden benoemd door de minister die bevoegd is voor het gelijkekansenbeleid.

De Raad wordt voorgezeten door Karin Jiroflée. Indien zij afwezig of verhinderd is, wordt zij vervangen door Jean Jacq-

main of Annemie Pernot, de ondervoorzitters/sters. Verder zetelen er in de Raad vertegenwoordigers van:

- de **sociale partners** (werkgevers en werknemers, zowel uit de openbare als de privésector);
- de minister van **Ambtenarenzaken**;
- de minister van **Tewerkstelling en Arbeid**;
- de minister van **Gelijke Kansen**;
- de **vrouwenorganisaties**;
- de adviesorganen voor **cultuur- en jeugdbeleid**;
- de **gezinsorganisaties**;
- de **politieke partijen**.

De voorzitter/ster en de twee ondervoorzitters/sters worden op initiatief benoemd. De vertegenwoordigers van de organisaties en ministers worden benoemd op basis van kandidaturen die door de ministers of organisaties in dubbelal worden voorgelegd.

De algemene vergadering bepaalt de grote lijnen van de acties en keurt de haar voorgelegde ontwerpen van advies goed. De vergadering is tevens het forum waar de partners van de Raad de mogelijkheid hebben om hun meningen tegenover elkaar te plaatsen, partnerschappen en gemeenschappelijke acties vast te leggen en op gang te brengen om ervaring en informatie uit te wisselen.

De Raad heeft de bevoegdheid om tijdelijke speciale commissies in te stellen en stelt de opdracht en de samenstelling ervan vast.

De algemene vergadering kwam in het derde mandaat acht maal samen: op 10 maart en 13 oktober 2006, op 21 mei 2007, op 30 januari en 21 oktober 2008, op 12 juni en 18 december 2009 en op 10 december 2010.

Het Bureau

De werkzaamheden van de Raad worden geleid door de voorzitter/ster. Hij/zij wordt door het Bureau bijgestaan dat, naast de voorzitter/ster en de ondervoorzitters/sters, verschillende leden van de Raad omvat. Behalve tijdens de zomermaanden, komt het Bureau maandelijks samen.

Het Bureau stelt de agenda van de Raad vast, gaat in discussie over de vragen die aan de Raad moeten worden voorgelegd, stelt de onderzoeksprocedures van de adviezen vast en waakt over het uitvoeren van de beslissingen.

Het Bureau staat in voor het beheer van de projecten en de coördinatie van de commissies.

De Commissies

Er vallen twee soorten commissies te onderscheiden. Aan de ene kant is er de Vaste Commissie Arbeid waarvan het bestaan en bevoegdheden bepaald zijn in het Koninklijk Besluit tot reorganisatie van de Raad (K.B. van 4 april 2003, art. 16), en aan de andere kant ad hoc commissies die opgericht worden naargelang de opdrachten die geprogrammeerd worden of afhankelijk van de behoeften van het ogenblik.

De Vaste Commissie Arbeid

Deze commissie behandelt algemene problemen van sociale aard die de werkgevers en werknemers aanbelangen, enerzijds uit de privé-sector, anderzijds uit de publieke sector.

In de Vaste Commissie Arbeid zetelen vertegenwoordigers van de representatieve werkgeversorganisaties, de representatieve werknemersorganisaties, de overheidsvakbonden en van de ministers van Ambtenarenzaken, Werk en Gelijke kansenbeleid.

Het voorzitterschap wordt waargenomen door Annemie Pernot en Jean Jacquemain.

De ad hoc commissies

In functie van de noodzakelijkheden, die verbonden zijn met de voorbereidingen van adviezen, sensibiliseringscampagnes en/of studiedagen, worden commissies gecreëerd met een precies mandaat.

Tijdens het derde mandaat van de Raad waren de volgende commissies werkzaam:

- Werkgroep Beleidsnota's;
- Commissie Eénoudergezinnen;
- Commissie Gender en Fiscaliteit;
- Commissie Gender en Gezondheid;
- Commissie Ouderen;
- Commissie Gender en Politiek;
- Commissie Gender en Recht;
- Commissie Sociale Zekerheid;
- Commissie Gender en Statistieken.

Het Secretariaat

Het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) verzekert het dagelijks secretariaat van de Raad, het Bureau en de Commissies. Bovendien voert het Secretariaat onderzoekswerk uit en voorbereidende studies van advies- en aanbevelingsprojecten.

Het Secretariaat organiseert de studiedagen van de Raad en verspreidt de informatie en documentatie betreffende deze evenementen. Verder zorgt het Secretariaat voor de verspreiding van de adviezen van de Raad.

Buiten het werk dat verband houdt met het Secretariaat van de Raad, beschikt het Instituut over ruime bevoegdheden voor de realisatie van de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Adres van het Secretariaat van de Raad
Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
Ernest Blerotstraat 1
1070 Brussel

Tel: +32 2 233 41 76
Fax: +32 2 233 40 32

Mail: info@raadvandegelijkekansen.be
Website:
<http://www.raadvandegelijkekansen.be/>

Adviezen **2.1. TEWERKSTELLING EN ARBEID**

In oktober 2008 heeft de Europese Commissie een geheel van voorstellen bekendgemaakt met het oog op het verbeteren van de combinatie van het gezinsleven met de beroepsactiviteit. Twee voorstellen betreffen amendementen van de gemeenschapswetgeving; het ene beoogt de vervanging van de richtlijn 86/613/EEG inzake de gelijke behandeling van zelfstandigen, de andere het amenderen van de richtlijn 92/85/EEG inzake de moederschapsbescherming van werkneemsters.

De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen (hierna: "de Raad") heeft sinds zijn oprichting de grootste aandacht voor de kwestie van de combinatie (zie zijn adviezen 1 en 87). Hij toont belangstelling voor alle voorstellen van de Europese Commissie. Zijn op eigen initiatief uitgebrachte advies **nr. 117** betreft de bescherming van het moederschap. Advies **nr. 118** behandelt de gelijkheid tussen de zelfstandigen.

Moederschapsbescherming van werknemers

Het advies **nr. 117** van de Raad wil in de eerste plaats aantonen wat de gevolgen zouden zijn van het Europees voorstel op de van kracht zijnde Belgische wetgeving indien het in deze vorm zou worden aangenomen.

Elke wijziging van de algemene sociale wetgeving impliceert dat elk van de overheden de op zijn statutair personeel van toepassing zijnde regels aanpast. De Raad wijst op het feit dat een voorafgaand overleg van deze overheden onmisbaar is om te vermijden dat het aanpassingsproces jaren duurt en tot moeilijkheden leidt voor de betrokken personen.

Allereerst zou er moeten ingegaan worden op het eventuele conflict tussen het gendergelijkheidsbeginsel en de noodzaak om zwangere of borstvoedinggevende werknemers te beschermen. Er bestaat immers een aantal situaties

waarin het verbod om deze werknemers aan gezondheidsrisico's bloot te stellen hun aanwerving onmogelijk maakt.

Verder zou er moeten ingegaan worden op de definitie van het begin en het einde van de zwangerschap. De richtlijn laat dit over aan de lidstaten. Wat betreft gevallen waarin de zwangerschap niet met een bevalling afloopt, vindt de Raad dat de moederschapsbescherming van toepassing zou moeten blijven indien dit een arbeidsongeschiktheid tot gevolg heeft.

Gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen, met inbegrip van de landbouwsector, en bescherming van het moederschap

Tot besluit van haar impactanalyse neigde de Europese Commissie naar een aanpassing van de richtlijn om de volgende doelstellingen te verwezenlijken: de verbetering van de moederschapsbescherming, de toekenning van verlof om zich om familieleden te bekommeren ,

de erkenning van de bijdrage van meewerkende echtgenoten en de toekenning van bevoegdheden aan nationale gelijkheidsorganen.

De Europese Commissie heeft een voorstel van richtlijn voorgesteld ter vervanging van Richtlijn 86/613/EEG. Het Raadgevend Comité voor gelijke kansen van mannen en vrouwen heeft in juni 2008 een advies uitgebracht over dit voorstel van richtlijn, dat de instemming kreeg van de Belgische delegatie.

Aangezien de Europese Raad het voorstel nog niet echt uitgediept had, legde de Raad in naam van al zijn leden, zijn advies **nr. 118** voor aan de Belgische regering.

De Raad staat positief tegenover het wetgevend initiatief van de Europese Commissie gericht op het verbeteren van het sociaal statuut van zelfstandigen en meewerkende echtgenoten en het opleggen van bepaalde verplichtingen aan de lidstaten van de Europese Unie om het principe van gelijke behandeling tussen mannen en vrouwen te respecteren. Hij betreurt echter het gebrek aan overtuiging van de Commissie wat betreft de sociale bescherming van meewerkende echtgenoten.

Bruggensioen en wettelijk pensioen in het generatiepact

In zijn advies **nr. 110** wil de Raad de maatregel "langer aan de slag zijn en blijven" toetsen aan de doelstellingen van het generatiepact. Eveneens toetst de Raad de maatregelen op hun genderneutraliteit in het licht van het Lissabonproces en de engagementen op de Europese top betreffende het "*European pact for gender equality*".

Met de huidige leeftijdsvereiste vormen vrouwen een minderheid bij de brugpensioengerechtigden. Het verhogen van de leeftijd en van het beroepsverleden voor de opening van het recht op brugpensioen treft vrouwen die om historische en maatschappelijke redenen geconfronteerd worden met wisselende en kortere loopbanenverledens. Deze maatregel is eveneens niet van aard om vrouwen te motiveren om langer te werken gezien de lat te hoog ligt.

De uitzonderingen op de leeftijdsvereiste wegens zware arbeid doet de vrees rijzen dat vooral lawaai- en nachtarbeid beoogd worden en dus sterk gelinkt met typische mannenberoepen. Zwaarte veronderstelt een multidimensionele benadering. De huidige loonkloof tussen vrouwen en mannen bewijst dat vrouwenfuncties nog altijd minder gewaardeerd worden.

De "samendrukking" van alle vormen van deeltijdse arbeid voor de loopbaan-

berekening beperkt in het bijzonder de opening van het recht van vrouwen op brugpensioen of vervroegd pensioen omdat dit recht gebonden is aan de duur van de loopbaan.

Het onvoldoende in aanmerking nemen van deeltijdse arbeid bij de berekening van de gelijkgestelde dagen, gaat in tegen de doelstelling van het generatiepact “werken en langer werken” want werkloosheidsdagen krijgen een hogere waarde dan deeltijds gewerkte periodes. Ook de inperking van het tijdskrediet helpt vrouwen niet om op de arbeidsmarkt te blijven, integendeel zelfs. Een pensioenbeleid waar gelijkgestelde dagen een rol spelen vereist een correcte en volledige identificatie van het soort gelijkgestelde dagen. Dit zowel in de statistieken als voor het correct toepassen van de wetgeving. Momenteel geven periodes van moederschaps- en ouderschapsverlof, verlof voor palliatieve zorgen, verlof voor de bijstand of verzorging van een zwaar ziek gezins- of familie-lid en/of adoptieverlof, aanleiding tot een beperking van rechten.

De inperking van het tijdskrediet treft vooral vrouwen. Zij zullen er geen gebruik meer van kunnen maken om het “langer werken” tot aan het pensioen “werkbaar” te houden want het jaar zal reeds gebruikt zijn voor zorgtaken voor kinderen of ouderen. De Raad dringt er in zijn advies op aan dat de Regering bij de verdere uitwerking van

de maatregelen van het generatiepact rekening houdt met de door haar vastgestelde doelstellingen en deze maatregelen ook toetst op hun genderneutraliteit.

Geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk

In zijn advies **nr. 112** heeft de Raad zich gebogen over de voorontwerpen van wet en van koninklijk besluit betreffende geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk. De Raad bracht dit advies uit op eigen initiatief, hoewel hij had gehoopt dat de federale minister van Werkgelegenheid dit voorontwerp zou hebben voorlegd.

De Raad herhaalt zijn advies nr. 44 inzake de noodzaak om de nodige bepalingen te nemen voor het vergemakkelijken van de erkenning van arbeidsongevallen veroorzaakt door gevallen van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk, en de erkenning van de ziektebeelden als gevolg van dergelijke situaties als beroepsziekten. Deze bepalingen moeten tegelijkertijd worden aangenomen voor de privé-sector en de overheid.

De Raad onderstreept dat indien de federale regering het initiatief neemt om de wetgeving inzake welzijn op het werk te hervormen, het ook aan haar is om te zorgen voor de correcte toepassing ervan en allereerst in haar eigen overheidsdiensten.

Vergoeding van werknemers in geval van werkverwijdering wegens borstvoeding

De economische herstelwet van 27 maart 2009 heeft, in zeer voordelige zin, de regeling hervormd voor de vergoeding van zwangere werknemers die wegens gezondheidsrisico's voor zichzelf of de foetus van hun gewoonlijke taken worden verwijderd. Deze hervorming is echter niet van toepassing op borstvoedinggevende werknemers in dezelfde omstandigheden. Advies **nr. 126** is gewijd aan deze problematiek.

Sociale balans

Advies **nr. 129** dient gekaderd te worden binnen de discussie in de gemengde commissie Nationale Arbeidsraad en Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (NAR/CRB) met betrekking tot de Ministeriële adviesaanvragen voor aanpassing/vereenvoudiging van de sociale balans.

Naar aanleiding van deze Ministeriële adviesaanvragen heeft de gemengde commissie NAR/CRB op haar beurt om bijkomend advies en verduidelijking gevraagd aan het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) en de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ).

Zonder de technische kwaliteit van deze documenten en antwoorden in vraag te stellen, meent de Raad vanuit zijn initiatiefrecht, samenstelling en jarenlang opgebouwde expertise eveneens een zinvolle complementaire bijdrage te kunnen leveren aan het sociaal overleg in de gemengde commissie.

Dit advies herinnert aan een aantal Europese verplichtingen en engagementen alsook aan vroegere adviezen en standpunten van de Raad over de noodzaak en meerwaarde van loonklooftransparantie op ondernemingsniveau. Het focust tevens op actuele spanningsvelden en toekomstige aandachtspunten.

2.2. OUDEREN

Toepassing van gender mainstreaming bij het antwoord van de Belgische regering op de vragenlijst over de gezondheidszorg en de langdurige zorg voor ouderen

De Europese Raad van Barcelona (2002) heeft de Europese Commissie opgedragen om de lidstaten een "vragenlijst over de gezondheidszorg en de langdurige zorg voor ouderen" voor te leggen. Net als de andere Lidstaten heeft België in 2002 deze vragenlijst beantwoord.

In maart 2003 heeft de Europese Raad een gezamenlijk rapport van de Commissie en de Europese Raad aangenomen, "Ondersteuning van de nationale strategieën voor de toekomst van de gezondheidszorg en verzorging voor ouderen". Sinds 2006 is dit nationaal strategisch rapport ook van toepassing op de gezondheidszorg en de langdurige zorg voor ouderen.

In zijn advies **nr. 109** wil de Raad overgaan tot een analyse in termen van gendermainstreaming van het rapport dat België in 2002 voorlegde.

De problematiek van ouderen, armoede en gezondheidszorg

Gezondheidszorg is zeer belangrijk voor ouderen. Op 65 jaar heeft één op twee personen gezondheidsproblemen en vanaf 75 wordt één op twee afhankelijk.

Er moet bovendien ook rekening worden gehouden met de stijgende levensverwachtingen.

In zijn advies **nr. 111** erkent de Raad dat het een ware uitdaging is om passende antwoorden te formuleren op de noden en behoeften van de senioren inzake zorg, welzijn, inkomenszekerheid...

De Raad vraagt daarom aan de overheid om de inkomensgarantie voor ouderen en de laagste pensioenen te verhogen zodat de autonomie van alle burgers gewaarborgd wordt. Bovendien moet de overheid zorgen voor de toegankelijkheid, de betaalbaarheid en de verbetering van de kwaliteit van de gezondheidszorg evenals voor een jaarlijkse evaluatie.

De Raad vraagt eveneens de *cure and care* te harmoniseren en de taakverdeling van de verschillende zorgactoren duidelijk te omlijnen.

Euthanasie

Op dit ogenblik zijn 2,5 miljoen mensen in België ouder dan 60 jaar, waarvan 66% vrouwen zijn. Van de vrouwen tussen de 70 en 79 jaar lijden 3,6 % aan dementie. Bij de mannen tussen 70 en 79 jaar maar 2,3 %. Vrouwen hebben dus meer kans geconfronteerd te worden met de vraag tot euthanasie, zowel voor hun echtgenoot of levensgezel als voor zichzelf.

De Raad bracht in dit opzicht zijn advies **nr. 119** uit en is er zich van bewust dat

het debat over het levenseinde zich niet mag beperken tot euthanasie. Ook over de mogelijkheden van palliatieve zorg moet meer informatie verspreid worden en er moet meer aandacht en middelen aan besteed worden. Dit mag echter een verfijning van de wet op de euthanasie niet in de weg staan. Het ene hoeft het andere niet uit te sluiten.

Mensen denken ten onrechte dat ze het recht hebben om te vragen dat er onmiddellijk een euthanasie wordt uitgevoerd wanneer ze zich in een toestand bevinden van uitzichtloos fysiek en psychisch lijden dat niet geledigd kan worden. Indien de arts echter van mening is dat het overlijden zeker niet op korte termijn zal plaatsvinden, moet hij/zij minstens een maand laten verlopen tussen het schriftelijk verzoek van de patiënt en de uitvoering. Bovendien kan een arts weigeren om gevolg te geven aan een verzoek om euthanasie. De Raad beveelt aan om in de wet op te nemen dat de arts die weigert tot euthanasie over te gaan verplicht wordt om zelf contact op nemen met een collega die wel bereid is om tegemoet te komen aan de wens van de patiënt.

Indien er geen enkele voorafgaande verklaring van de uitdrukkelijke wens om euthanasie werd geformuleerd en/of het bewustzijn van de ondraaglijk lijdende patiënt aangetast is, kan er tot op heden geen sprake zijn van euthanasie. Bovendien voorziet de wet dat de wilsverklaring minstens om de vijf

jaar hernieuwd wordt. Gegeven dat het welzijn van ouderen sterk bepaald wordt door een tijdige diagnose van dementie, wijst de Raad op de nood aan meer onderzoek op het stuk van de ontwikkeling van instrumenten voor opsporing en diagnose. De Raad dringt er ook op aan dat de medische wereld meer aandacht schenkt aan ouderen met dementie en dat de artsen sneller een diagnose zouden stellen, waar het mogelijk is de evolutie ervan te voorzien en de zieke ervan te verwittigen.

De Raad beveelt dus aan om een bepaling toe te voegen aan de wet, die voorziet dat wanneer een patiënt geen voorafgaande wilsverklaring heeft opgemaakt en een arts vaststelt dat de betrokkene een ernstige fysieke of psychische aandoening heeft die hem op termijn zal beletten om zijn wil op een weldoordachte of bewuste wijze uit te drukken, deze verplicht is om de patiënt te informeren over de mogelijkheid om zo'n verklaring op te stellen.

Gegeven dat er geen enkele diepgaande studie bestaat over de uitoefening van euthanasie, vraagt de Raad dat er op regelmatige basis een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie wordt uitgevoerd van de toepassing van de wet. De Raad vraagt eveneens dat de federale overheid en de gemeenten de bevolking duidelijk informeren over de inhoud en de draagkracht van de wet.

Individualisering van de rechten in de tak van de pensioenen van bezoldigde werknemers

Bij het lezen van het Groenboek "Een toekomst voor onze pensioenen" was de Raad bijzonder verbaasd om geen enkele ernstige reflectie terug te vinden over de gelijke behandeling van mannen en vrouwen en over de individualisering van de rechten in de tak van de pensioenen.

In overeenstemming met zijn vroegere standpunten, is de Raad in zijn advies **nr. 130** van mening dat de grootste prioriteit een beleid voor de gevoelige verhoging van de rechtstreekse rechten van werknemers moet zijn. Hij verwijst naar het advies van het Raadgevend Comité voor de Pensioenen dat het bedrag gelijk aan 75% van het gemiddelde van het beroepsinkomen van de 25 beste jaren zo spoedig mogelijk bereikt moet worden.

Hij herinnert eraan dat de gewenste verhoging van de activiteits- en werkzaamheidsgraad van vrouwen impliceert dat de politieke en maatschappelijke instanties geleidelijk aan alle sociale en fiscale bepalingen opheffen die de vrouwen ertoe aanzetten om hun participatie in de arbeidsmarkt gedeeltelijk, tijdelijk of definitief te verminderen en daardoor ook hun eigen sociale-zekerheidsrechten verminderen.

Daarenboven wenst de Raad de toepassing van een jaarlijkse structurele en

automatische koppeling van de pensioenen aan de evolutie van de lonen, zonder daarbij vanzelfsprekend de prijsindexering te vergeten en, op lange termijn, de opheffing van de uit het huwelijk afgeleide rechten.

2.3. BELEID EN BESLUITVORMING

Arrondissementscommissaris en de provinciegouverneur

In zijn advies **nr. 105** deed de Raad nader onderzoek naar het statuut, de benoeming en de bevoegdheden van beide functies, en zocht uit hoe goed vrouwen vertegenwoordigd zijn in beide functies.

Gevolgen van de nieuwe decretale regelgevingen bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen

In zijn advies **nr. 106** heeft de Raad zich gebogen over de inhoud en de aanpassingen van de nieuwe decretale regelgevingen bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen.

In 2002 werden meerdere wetten ingevoerd die de partijen verplichten tot een paritaire samenstelling van hun kandidatenlijsten. Ondertussen werden de gewesten bevoegd voor de organieke wetgeving met betrekking tot gemeenten en provincies, waardoor voor de gemeentelijke en provinciale verkiezingen deze wetten niet meer van toepassing waren. In de loop van 2005 en 2006 hebben de verschillende gewesten zelf het initiatief ontwikkeld om quota te bepalen voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van oktober 2006.

Op 17 februari 2005 stemde het Brussels Hoofdstedelijke Gewest als eerste de or-

donnantie “ertoe strekkende evenveel mannen als vrouwen op de gemeentelijke kieslijsten te plaatsen”. Het Waals en Vlaams Gewest volgden met een decreet respectievelijk op 30 november 2005 en 10 februari 2006.

In Brussel en Wallonië moeten de twee eerste kandidaten op de lijsten van verschillend geslacht zijn. Voor Vlaanderen geldt deze regeling voor de eerste drie plaatsten op alle lijsten. In Vlaanderen werd bovendien beslist om de lijststem af te schaffen voor de effectief verkozen kandidaten, maar niet voor de opvolgers. In Brussel en Wallonië blijft de lijststem behouden.

Ten eerste stelt de Raad dat de grondswetswijziging ongetwijfeld een positief effect heeft op het aandeel van de vrouwen in de nieuwe bestendige deputaties en schepencolleges, maar dit effect is miniem aangezien het wettelijk gezien voldoende is om één vrouw op te nemen. De Raad spreekt zich uit tegen het cumuleren van mandaten van burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter en vindt dat er voor 2012 een nieuwe regelgeving moet ontwikkeld worden waarbij burgemeester en OCMW-voorzitter van een verschillend geslacht moeten zijn.

Bovendien gelooft de Raad dat de afschaffing van de lijststem voor de effectief verkozenen in Vlaanderen de ingevoerde quotaregelgeving met betrekking tot het aantal vrouwen op de lijsten voor een groot deel kan neutraliseren. Het af-

schaffen van de lijststem voor de effectief verkozenen en het behoud ervan voor de opvolgers is ook een schending van het gelijkheidsbeginsel.

Ten slotte benadrukt de Raad dat er maatregelen moeten komen op het niveau van politieke partijen. Van de lijstvorming moeten ze vrouwelijke kandidaten effectief goede startposities geven zodat ze evenveel kansen krijgen op een mandaat. Bovendien moeten vrouwen extra ondersteund worden tijdens de verkiezingscampagnes gezien ze over het algemeen nog minder bekendheid genieten en minder uittredende mandaten bekleden.

Controle op de toepassing van de resoluties van de Wereldconferentie die van 4 tot 14 september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen

Naar aanleiding van de vierde Wereldvrouwenconferentie van de Verenigde Naties werden de Verklaring van Peking en het Actieplatform van Peking (APP) door 189 regeringen aangenomen. Beide teksten vormen sindsdien de centrale referentie voor de totstandbrenging van de gelijkheid van vrouwen en mannen overal ter wereld.

Advies **nr. 107** maakt de balans op van de federale wet van 1996 met het oog op de controle op de interne toepassing van de resoluties van de Pekingconferentie. Die voorziet in een jaarlijks verslag van de

federale regering aan het Parlement over het gevoerde beleid en analyseert het voorontwerp van wet tot wijziging van deze wet.

Oprichting van een interdepartementale coördinatiegroep gender mainstreaming

Het advies **nr. 122** van de Raad buigt zich over het voorontwerp van koninklijk besluit tot oprichting van een interdepartementale coördinatiegroep ter uitvoering van art. 8 van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen.

Quota in raden van bestuur

Advies **nr. 108** maakt de balans op van de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de raden van bestuur en bevat aanbevelingen voor de overheid om dit probleem aan te pakken.

In Vlaanderen vormt "Vrouwen en Besluitvorming" één van de prioritaire thema's uit het Vlaamse Gelijkekansenbeleid. In 1997 en 1999 werden er decreten uitgevaardigd die een meer evenwichtige vertegenwoordiging voor mannen en vrouwen respectievelijk in Vlaamse adviesraden en beheersorganen oplegt. Het Brussels Gewest en Wallonië troffen in 2006 nog geen specifieke maatregelen.

Uit het Vlaamse voorbeeld blijkt dat quota opleggen werkt. Maar toch volstaat dit quotadecreet niet, aangezien 43% van de instellingen het decreet niet naleeft. Vrouwelijke managers blijven witte raven in het Belgisch bedrijfsleven. Van alle bestuurs- en directie mandaten binnen de Bel20-bedrijven in 2006 zijn amper vier procent bezet door vrouwen.

Maar er moet meer gebeuren dan het transparanter maken van de regelgeving.

Het kan niet betwist dat vrouwen een meerwaarde brengen. Een vrouwelijke visie is een verrijking voor de hoofdzakelijke mannelijke directietafel. De vrouwelijke inbreng brengt een grotere diversiteit en zorgt voor meer door-dachte beslissingen. Toch blijkt dat de combinatie arbeid-gezin nog steeds een belemmering is voor het doorstromen van vrouwen. Ook de zetelende mannen moeten overtuigd worden, want zij rekruteren in eerste instantie en staan het meest terughoudend tegenover quota. De automatische herbenoeming reproduceert de bestaande scheve man-vrouwverhoudingen.

Sensibilisering naar beide is dus noodzakelijk en moet gekaderd worden in

een breed maatschappelijk debat over diversiteit in alle raden van bestuur en beheer.

De Raad benadrukt dat bedrijven zichzelf tekort doen als ze niet op alle niveaus een aantal goede vrouwen in dienst hebben. Hoewel het nog positiever zou zijn mochten bedrijven vanuit eigenbelang zorgen voor voldoende vrouwen, kan een wettelijke verplichting waarbij een bepaald streefcijfer wordt opgelegd hen alvast over de streep trekken om meer aandacht te hebben voor een evenwichtige vertegenwoordiging. Het opleggen van quota kan minstens tijdelijk noodzakelijk zijn.

De Raad eist dat er wetgevende initiatieven genomen worden om minstens quota in te voeren voor de samenstelling van raden van bestuur van vennootschappen die ter beurs wensen genoteerd te worden. Quota die opgelegd worden aan de privé-sector moeten natuurlijk minstens evenzeer gerespecteerd worden door de overheid zelf in het kader van de door haar gecreëerde of bestuurde organen en instellingen. De Raad vindt bovendien ook dat de overheid meer moet stimuleren, omdat het niet alleen werkgever maar ook opdrachtgever is.

Evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in organen met adviserende bevoegdheid

Op vraag van de Minister van Gelijke Kansen heeft de Raad zijn advies **nr. 116** voorgelegd over drie ontwerpen van Koninklijk Besluit tot uitvoering van de wet van 20 juli 1990 ter bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in organen met adviserende bevoegdheid, gewijzigd door de wetten van 17 juli 1997 en 3 mei 2003, alsook over de lijst van de door de Ministerraad toegestane afwijkingen in 2007.

In zijn advies **nr. 121** heeft de Raad zich gebogen over de “ontwerpen van koninklijk besluit met betrekking tot de Commissie voor de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in de adviesorganen”. Het betreft twee ontwerpen: het eerste bepaalt de samenstelling en de werking van deze Commissie; het tweede bepaalt de modaliteiten met het oog op het opstellen, vervolledigen en actualiseren van de lijst van adviesorganen.

Bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen

De Raad bracht advies **nr. 113** uit als antwoord op de vraag die de federale minister bevoegd voor gelijke kansen stelde over de aspecten van het wetsontwerp betreffende de bestrijding van discriminatie (en eventuele toekomstige amendementen en ontwerpen van uitvoeringsbesluiten).

De Raad onderschrijft de wens om duidelijkheid en coherentie die de federale regering ertoe heeft aangezet om voor te stellen om de verschillende wetgevingen ter bestrijding van discriminaties te herstructureren door middel van het gebruik van gemeenschappelijke begrippen en dispositieven.

Genderdimensie in het regeerakkoord en in de algemene beleidsnota's van de federale ministers

In de Belgische wetgeving is er de wet van 12 januari 2007, specifiek gewijd aan “de integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen”, doorgaans “*gender mainstreaming*” genoemd. In zijn advies **nr. 115** heeft de Raad zich gebogen over het regeerakkoord en de algemene beleidsnota's op zoek naar de genderdimensie.

De Raad moet evenwel vaststellen dat, behalve die van de minister van Gelijke Kansen, de algemene beleidsnota's weinig of geen elementen met betrekking tot gender mainstreaming bevatten. De wet was wel van kracht vanaf de regeerperiode na de verkiezingen van 2007. De federale regering in zijn geheel heeft dus verzaakt aan zijn verplichtingen jens deze wet en tegelijkertijd België in gebreke gehouden met betrekking tot de Europese richtlijnen.

De dynamiek van gender mainstreaming impliceert dat de bevoegdheid inzake gelijke kansen effectief en transversaal

zou kunnen uitgeoefend worden, omdat wie deze materie onder zijn of haar bevoegdheid heeft de opdracht heeft om in te staan voor de coherentie van de beleidslijnen, acties, maatregelen van zijn of haar collega's, alsook om de bereikte resultaten op te volgen, maar niet exclusief, want elke minister is verantwoordelijk voor de integratie van de genderdimensie in alle initiatieven die hij/zij neemt. In ieder geval moet er bijzondere aandacht worden geschonken aan het sociaal beleid.

Positieve acties in de privésector

Het advies **nr. 127** van de Raad over positieve acties in de privésector, kwam tot stand op vraag van minister van gelijke kansen Joëlle Milquet.

Het gemeenschapsrecht verbiedt elke geslachtsdiscriminatie in de arbeidsbetrekkingen, en verplicht de lidstaten tot het nemen van de nodige maatregelen om dit verbod te doen naleven. Het EG-verdrag laat positieve acties toe wanneer het gaat om het "vergemakkelijken van de uitoefening van een beroepsactiviteit" of het "voorkomen of compenseren van nadelen in de beroepsloopbaan". Positieve acties kunnen enkel voorzien worden ten voordele van het "ondervertegenwoordigde geslacht".

De bepalingen van het gemeenschapsrecht aangaande positieve acties en die van de Genderwet maken geen onderscheid tussen private en publieke secto-

ren. Desalniettemin is het, op juridische zowel als methodologische en historische redenen, gerechtvaardigd om een specifiek reglement aan de privésector te wijden, op voorwaarde dat de federale regering niet uitstelt om eveneens, in de mate van zijn bevoegdheden, tot hetzelfde over te gaan voor de publieke sector.

Gendertest

In de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen werd een artikel ingebouwd met het oog op het vastleggen van het model-evaluatieverslag van de impact van een wetgevend en reglementair project op de respectievelijke situatie van vrouwen en mannen, genaamd "gendertest".

Deze "gendertest" is een mijlpaal op weg naar kennis van de plaats van vrouwen en mannen in de samenleving en in de zoektocht naar neutraliteit van het beleid ten opzichte van personen ongeacht hun geslacht met als doelstelling geen discriminaties in het leven te roepen of ze weg te werken.

De systematische analyse van de impact van regelgeving op vrouwen en mannen maakt enerzijds deel uit van het kader van de objectivering van de verschillen tussen individuen die deze kan veroorza-

ken en anderzijds van de erkenning dat een betere kennis van de impact op individuen naargelang hun geslacht bijdraagt tot de bestrijding van discriminaties.

Met zijn advies **nr. 128** wil de Raad de aandacht vestigen op de impact die deze nieuwe verplichting zal hebben op de auteurs van reglementeringen en op de capaciteit van de gendertest om de toepassing van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen te verbeteren.

2.4. ANDERE ADVIEZEN

Administratief rechtscollege uitsluitend bevoegd voor alles wat betrekking heeft op gelijke kansen

Er zijn in België diverse instanties die zich bezig houden met het oplossen van moeilijkheden en betwistingen ten gevolge van een ongelijke behandeling. Daarentegen bestaat er tot op heden geen specifieke instantie voor het beslechten van geschillen die ontstaan uit een ongelijke behandeling tussen vrouwen en mannen.

In zijn advies **nr. 114** acht de Raad het aangewezen dat een rechtscollege in het leven wordt geroepen bevoegd voor alle geschillen die het gevolg zijn van zo'n ongelijke behandeling tussen vrouwen en mannen, of het nu gaat om discriminatie op de werkvloer, op het gebied van de sociale zekerheid of in de besluitvorming.

Eenieder die het slachtoffer wordt van discriminatie zou zich meteen tot zo'n rechtscollege moeten kunnen wenden, ongeacht of het een individueel geval dan wel een discriminerende wet betreft. Een rechtscollege dat op nationaal niveau specifiek bevoegd is voor zaken die uitsluitend betrekking hebben op gelijke kansen, mogelijke discriminatie en racismebestrijding, bestaat nergens in Europa.

Het rechtscollege zou bevoegd zijn om toe te zien op de naleving van de regelge-

ving met betrekking tot gelijkheid van kansen en racismebestrijding, zowel door overheden als particulieren. De bevoegdheid van een dergelijk rechtscollege zou zich dienen uit te strekken over het gehele grondgebied van België, zoals dat trouwens ook het geval is voor de Raad van State, het Arbitragehof en het Hof van Cassatie, en naar het voorbeeld van het Hoogste Gerechtshof van de Verenigde Staten. Anderzijds dient het nieuw op te richten rechtscollege ook bevoegd te zijn om geschillen te beslechten die het gevolg zijn van nigerlei vorm van discriminatie, uitsluiting, beperking of voorkeur tussen vrouwen en mannen, ontstaan door toedoen van een overheid, en die de aantasting of het onmogelijk maken van de uitoefening van de rechten en vrijheden, de erkenning of het voordeel van de toepassing van de wetten, decreten en verordeningen tot gevolg heeft.

Het nieuwe rechtscollege zou moeten zorgen voor een uniformisering van de rechtspraak. Het benoemen van beroepsmagistraten specifiek met het oog op geschillen inzake gelijke kansen, evenals het vormen van gespecialiseerde advocaten, kan een correcte toepassing en beoordeling van de regelgeving alleen maar ten goede komen.

Toekenning van de kinderbijslag wanneer de ouders van het kind gescheiden zijn

In zijn advies **nr. 120** heeft de Raad zich gebogen over twee voorstellen tot her-

vorming van bepaalde regels van de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslag voor bezoldigde werknemers bij de toekenning van de kinderbijslag aan gescheiden ouders met het oog op een grotere gelijkheid tussen de ouders.

De door de minister voorgestelde hervormingen volgen op een arrest van het Grondwettelijk Hof inzake de wetten betreffende de kinderbijslag voor bezoldigde werknemers. In zijn arrest stelt het Hof dat *“het ontbreken van een wetgevende bepaling die toelaat, voor het bepalen van de rang van kinderen, de last in aanmerking te nemen die daadwerkelijk door elk van de ouders wordt gedragen voor de huisvesting en de opvoeding van hun kinderen uit een vorig huwelijk, wanneer die kinderen op een gelijkmatig verdeelde wijze door de ouders worden gehuisvest, de [...] Grondwet schendt.”*

Wat betreft de voorstellen tot hervorming, meent de Raad dat ze voorbijgaan aan een derde mogelijkheid, die zich baseert op de erkenning van de kinderbijslag als een persoonlijk recht van het kind, zoals erkend door het Verdrag van de Rechten van het Kind. De Raad is voorstander van een afschaffing van het onderscheid in de kinderbijslag volgens de rang van het kind. Kinderbijslag zou een persoonlijk recht voor elk kind moeten zijn, ongeacht zijn of haar positie in het gezin. Zeker in de huidige samenleving waar familiale situaties, en dus ook de positie van het kind, zich steeds vaker wijzigen. Bovendien zou het bedrag van

de bijslag de kosten moeten dekken die inherent zijn aan het levensonderhoud van het kind. Dit voorstel verhindert niet het beheer van de kinderbijslag door de ouders, zoals het burgerlijk Wetboek voorziet, in zoverre en zolang dat de ouders hun ouderlijke plichten vervullen. De kinderbijslag zou uitgekeerd worden aan de ouder die het kind daadwerkelijk grootbrengt en verantwoordelijk is voor zijn of haar opvoeding.

Statistieken uitgesplitst naar geslacht en genderindicatoren

De wet van 12 januari 2007 voorziet een tweevoudige actie met betrekking tot het uitwerken van statistieken. De eerste bestaat in de opsplitsing naar geslacht van de personen in de populatie, een “geslachtsspecifieke opsplitsing” van de gegevens. De tweede bestaat in het opstellen van “genderindicatoren” en is er op gericht om zodoende de ongelijkheden (van maatschappelijke oorsprong) tussen mannen en vrouwen in het licht te stellen.

De opdracht tot de verzameling van nuttige statistieken werd toevertrouwd aan het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. De Raad stelt zich vragen over het engagement van de politieke gezagsdragers en de federale, gewestelijke en gemeenschapsinstellingen in dit proces.

In zijn advies **nr. 123** stelt de Raad vast dat de problematiek van de genderstatistieken een onderzoeksgebied is dat

voortdurend ruimer en diepgaander wordt. Er wordt vandaag geen genoegen meer genomen met enkel een opsplitsing naar geslacht van de bestaande gegevens. Men moet zich ook vragen stellen over de basis (begrippen, definities) waarop de statistieken uitgewerkt zijn, de telmethodes, de wijze waarop de gegevens gepubliceerd en verspreid worden en de impact ervan.

Tot slot moeten nieuwe gegevens tot stand worden gebracht om een evenwichtig beeld weer te geven van de verschillende levensomstandigheden van vrouwen enerzijds en mannen anderzijds. Een groot aantal organisaties hebben zo bijvoorbeeld de aandacht gevestigd op het tekort aan statistische gegevens over het geweld tegen vrouwen, wat zich zal vertalen in het ontbreken van beleidsmatige coherentie op dit gebied.

De Raad is van mening dat, om de productie en behandeling van statistieken in functie van “gender” te vernieuwen, men opnieuw moet nadenken over de verzameling van gegevens, het opstellen van vragenlijsten, de uitwerking van de interviewmethodes (invoeren van een evenwicht M/V onder de enquêteurs). Het zou ook best zijn om een dialoog op gang te brengen tussen de producenten en de gebruikers van genderstatistieken rekening houdend met de aan de gang zijnde onderzoeken en de bekommernissen die voortvloeien uit de verplichting om bij elk beleidsvoorstel aan “gender mainstreaming” te doen.

Levensverzekeringen

De wet van 21 december 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen wat betreft het geslacht in verzekeringsaangelegenheden heeft de toekenning van een uitzondering mogelijk gemaakt op het vlak van de levensverzekering. De afwijking is exclusief van toepassing op de persoonsverzekeringen waarbij het zich voordoen van het verzekerd voorval alleen afhankelijk is van de menselijke levensduur.

Concreet, voor wat betreft de pensioenen, gaat het om de derde pijler, dit wil zeggen de individuele aanvullende pensioenen. De vrouwen worden hier dus dubbel gediscrimineerd. Naast het feit dat ze een pensioen hebben dat meestal veel minder voordelig is dan dat van de mannen, krijgen ze immers ook een kleinere rente. Algemeen gezien zal deze afwijking een discriminerend effect hebben voor vrouwen voor alle renteverzekeringen, te weten de verzekeringspolissen die voorzien in de uitbetaling van een maandelijks bedrag aan de verzekerde zolang die in leven is.

De Raad maakte zich zorgen over de door België goedgekeurde geslachtsdiscriminatie en wijdde hier zijn advies **nr. 124** aan. Dit advies kwam tot stand in samenwerking met het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO).

Het gelijkheidsprincipe vereist dezelfde rechten, dezelfde plichten en dezelfde

toegang tot het maatschappelijke leven voor iedereen. De afwijking die werd toegestaan voor levensverzekeringen ondermijnt dit fundamentele principe.

De afwijking maakt gebruik van een biologisch argument dat discriminerend is voor de vrouwen. Generaties lang werd dit argument gebruikt om de maatschappelijke keuzes te rechtvaardigen en de vrouwen in de richting van gezinsgerelateerde activiteiten te sluisen en hun professionele carrière te beperken. Het biologische argument verbergt dus economische motieven.

Bovendien beantwoordde de door België goedgekeurde afwijking niet aan de Europese eisen en vele vragen zijn onbeantwoord gebleven aangezien de door de verzekeringssector aangebrachte argumenten zeer weinig gefundeerd zijn.

Eénoudergezinnen

Op 7 maart 2009 formuleerde Minister van Werk en Gelijke Kansen, Joëlle Milquet, in de loop van het forum "Alleenstaande moeders: een echte uitdaging" (*Femmes seules avec enfants : un vrai défi*) verschillende voorstellen. In dit licht nam de Raad het initiatief om advies **nr. 125** uit te brengen over de problemen van "éénoudergezinnen".

Zoals onlangs werd vastgesteld door de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers ligt het percentage "éénoudergezinnen" in het geheel van de ge-

zinnen met kinderen tamelijk hoog in België. De meeste publicaties over bestaansonzekerheid benadrukken dat eenoudergezinnen tot de maatschappelijke groepen behoren die de meeste risico's lopen om onder de armoedegrens te belanden. Het is dus normaal dat de politieke en maatschappelijke verantwoordelijken steeds vaker specifieke maatregelen voor eenoudergezinnen voorstellen.

De wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievoorzorgingen (DAVO) bij de Federale Overheidsdienst Financiën moet zonder afzwakkingen toegepast worden. Zij moet 'volledig' van kracht worden ten voordele van de kinderen, maar ook ten voordele van de ex-echtgeno(o)t(e) die

haar/zijn beroepsactiviteiten stopgezet had. De berekeningsmethode van de alimentatiebedragen moet geobjectiveerd worden.

De Raad kiest voor het principe van algemene maatregelen voor de diverse gezinsvormen en wanneer die hun doel voor bepaalde gezinsvormen, o.a. eenoudergezinnen, niet bereiken kunnen specifieke maatregelen een oplossing bieden. In eerste instantie moeten de algemene maatregelen op hun doelmatigheid getoetst worden, rekening houdend met de diverse gezinsvormen en de genderneutraliteit. In tweede instantie moet ook voor de specifieke maatregelen een gender/effectenrapportage en een doelmatigheidstoets uitgevoerd worden.

3

Informatiemateriaal van de Raad

Naast de adviezen publiceert de Raad ook brochures en boeken. Ook organiseert de Raad studiedagen. Alle publicaties van de Raad zijn gratis beschikbaar via:

- Download: www.raadvandegelijkekansen.be
- Post: Secretariaat van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
Ernest Blérotstraat 1, 1070 Brussel
- Fax: 02 233 40 32
- Mail: info@raadvandegelijkekansen.be

3.1. STUDIEDAGEN

Gender vs. Diversiteit op 6 december 2006

De studiedag situeerde zich rond de controverse tussen diversiteit en gender. De Raad stelde vast dat de problematiek van gelijkheid tussen mannen en vrouwen, stilaan verdronk in de grote poel genaamd diversiteit. De vraag kan gesteld

worden of een apart genderbeleid niet noodzakelijk is en blijft, onder meer omdat vrouwen geen minderheidsgroep zijn.

Ouderen en gezondheid op 29 juni 2006

Het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid zette tijdens deze studiedag de resultaten van de Gezondheidsenquête 2004 met betrekking tot ouderen uiteen.

Flexicurity en gender op 30 januari 2008

Een beleid inzake flexicurity tracht flexibiliteit op de arbeidsmarkt voor de werkgevers en werkzekerheid voor de werknemers te doen samengaan. Met andere woorden het combineren van een hoge graad van werkgelegenheid met een hoge inkomensbescherming voor de werknemers.

Het concept van flexicurity kan een antwoord bieden op de uitdagingen van vandaag zoals de globalisering, de demografische uitdagingen als gevolg van een vlugge veroudering van de maatschappij en de toename van vrouwen op de ar-

beidsplaats. Op de studiedag werd getracht meer inzicht te geven over de genderdimensie van flexicurity.

Gelijke behandeling van zelfstandig werkzame vrouwen en mannen op 21 oktober 2008

De Raad organiseerde een studievoormiddag met als thema de gelijke behandeling van zelfstandig werkzame vrouwen en mannen. Deze vond plaats in het kader van de herziening van de Europese Richtlijn 86/613/EEG van 11 december 1986 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen, de landbouwsector daarbij inbegrepen, en tot bescherming van het moederschap.

3.2. PUBLICATIES VAN DE RAAD

Memento, 2006.

Overzicht van de adviezen nr. 81 tot en met 100, 2006.

Genderstereotypes in Vlaamse Kinderboeken: Als er geen naam op staat, gaat het over jongens, Vera Hoorens, 2006.

3.3. POLITIEKE NOTA'S

Memorandum aan de informateur en formateur, 2007 en 2010.

Prioriteiten RGK tijdens het EU voorzitterschap van België, 2008.

3.4. ANDERE TEKSTEN

Gelijkheid van V/M bij verzekeringen: De geslachtsspecifieke actuariële factoren moeten verdwijnen. In samenwerking met OVIO, 2009.

4.1. SAMENWERKINGSPROTOCOL TUSSEN DE RAAD EN HET INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN

Art. 1. Algemene bepaling

Dit protocol is gericht op het vergemakkelijken van de samenwerking tussen de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen bij het nastreven van hun gemeenschappelijk doel, te weten de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Het berokkent geen enkel nadeel aan, maar draagt daarentegen zelfs bij tot de uitvoering van de opdrachten waarmee de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, respectievelijk door het koninklijk besluit van 4 april 2003 en de wet van 16 december 2002, belast zijn. Zowel het Instituut als de Raad kunnen op elk moment een advies uitbrengen over eender welke materie.

Het impliceert in het bijzonder geen enkele afwijking van de reglementering met betrekking tot de ondersteuning van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen door het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, met name de artikels 21, 22 en 23 van het koninklijk besluit van 4 april 2003.

Art. 2. Adviezen

§ 1. De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en man-

nen informeren elkaar over de adviezen die hen door de autoriteiten gevraagd worden én over de adviezen die ze voorbereiden.

§ 2. In geval van een dubbele vraag om advies overleggen het voorzitterschap van de Raad (of het bureau) en de directie van het Instituut om de praktische modaliteiten voor de redactie van een gezamenlijk advies te organiseren. Als men tot een akkoord kan komen over de inhoud wordt een gezamenlijk advies aangenomen door de twee organen. Indien blijkt dat de standpunten verschillen brengt elk orgaan een eigen advies uit.

§ 3. In de andere hypothesen dan die bedoeld in §2 verzoekt het orgaan dat een advies uitbrengt, indien nodig, om de expertise van het andere orgaan volgens de geval per geval door het voorzitterschap van de Raad en de directie van het Instituut te bepalen modaliteiten. Het advies vermeldt dan het beroep op deze expertise.

Art. 3. Seminaries en studiedagen

§ 1. De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen houden elkaar op de hoogte over de seminaries en studiedagen die zij willen organiseren en nodigen er elkaar op uit. De kwestie van een eventuele tussenkomst van een vertegenwoordig(st)er van de ene instelling tijdens een door de andere georganiseerde studiedag of seminarie wordt in onderlinge overeenstemming geregeld tussen het Bureau

van de Raad van de gelijke kansen voor mannen en vrouwen en de directie van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

§ 2. In voorkomend geval kan de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen beslissen om een advies uit te brengen waarin met name rekening gehouden wordt met de werkzaamheden van een door het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen georganiseerde studiedag of seminarie. Dit wordt dan vermeld op de uitnodiging. In het advies wordt dan verwezen naar het seminarie.

In zijn aanbevelingen aan de overheid verwijst het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen naar de werkzaamheden van een door de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen georganiseerde studiedag of seminarie over hetzelfde onderwerp voor zover er gebruik gemaakt wordt van de inbreng ervan.

Art. 4. Publicaties

De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen kunnen beslissen om gezamenlijke publicaties te realiseren of samen andere initiatieven te nemen. De beslissing daartoe gebeurt in onderlinge overeenstemming tussen het Bureau van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en de directie van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen; zo ook voor wat betreft de praktische modaliteiten, waaronder de kost.

Art. 5. Regelmatige contacten

§ 1. De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen houden elkaar regelmatig, en ten minste elke drie maanden, op de hoogte over hun respectievelijke activiteiten, in het bijzonder over de juridische missie.

§ 2. De directie van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, of zijn vertegenwoordig(st)er, wordt uitgenodigd op elke vergadering van het Bureau van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen. Het Bureau kan evenwel beslissen om bepaalde punten te behandelen zonder de aanwezigheid van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Art. 6. Duur

Dit protocol wordt afgesloten voor een onbepaalde duur, maar kan jaarlijks worden herzien op vraag van een van de ondertekende partners.

Art. 7. Publiciteit

Van bij de ondertekening van dit protocol wordt de minister belast met het gelijkheidskansenbeleid ervan in kennis gesteld.

Art. 8. Handtekeningen

Dit protocol wordt ondertekend door de voorzit(s)ter van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen met voorafgaande instemming van het Bureau, en door de directeur/directrice van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen met voorafgaande instemming van de Raad van Bestuur.

4.2. LIJST VAN DE LEDEN

Voorzitster: Karin Jiroflée

Ondervoorzitters: Jean Jacquain & Annemie Pernot

	Effectieven	Plaatsvervangenden
ABVV	Gitta Vanpeborgh	Celien Vanmoerkerke
ACLVB	Sabine Slegers	Erik Decoo
ACV	Ilke Jaspers	Patricia Biard
ACOD	Jean Jacquain	Marie-José Wellens
ACV Openbare Diensten	Jean-Paul Devos	Barbara Janssens
VSOA	Liliane Kerrinckx	Jan Eyndels
Markant	Dominique Veraert	Chris Crombé
UEB	Pierre Thonon	Gisèle Lamboroy
UCM	Céline Delhoye	Arnaud Deplae
Unizo	Kris Baetens	Anne Verstappen
VKW	Gizy Lamaire	Johan Van Overtveldt
Minister van Werk	Annemie Pernot	Jan Vanermen
Minister van Gelijke Kansen	Elisabeth Degryse	Olivier De Stexhe
Minister van Ambtenarenzaken	Vincent Van Malderen	Hafida Othmani
Collectif contre les Violences familiales et l'Exclusion	Claire Gavroy	Josianne Coruzzi
Conseil des Femmes francophones de Belgique		Christiane Labarre
Comité de Liaison des Femmes	Dominique De Vos	Hedwige Peemans- Poullet
Femmes Prévoyantes Socialistes	Dominique Plasman	Pierre Baldewijns
Kristelijke Arbeiders Vrouwenbeweging	Kristen Peirens	Riet Ory
KVLV-Agra	Inge Rom	Carla Durllet
La Pensée et les hommes	Chemsy Cheref-Khan	Anne-Marie Geritzen
Vlaamse Liberale Vrouwen	Aviva Dierckx	Marino Keulen

Nederlandstalige Vrouwenraad	Leen Scheerlinck	Herlindis Moestermans
Vie Féminine	Ariane Estenne	Soizic Dubot
VIVA-SVV	Kitty Roggeman	Sofie De Graeve
Vrouwen Overleg Komitee	Martine Lemonnier	Eva Gijsegom
Vzw Zijn	Francine De Prins	Koen Dedoncker
Zij-Kant	Vanessa Vens	Bert Bauwelinck
Gezinsbond	Anne-Mie Driescens	
Ligue des Familles	Denis Lambert	Delphine Chabbert
Conseil de la Jeunesse	François-David Freschi	Despina Euthimiou
Conseil supérieur de l'Éducation permanente	Sylvie Lausberg	Sylvie Pinchart
Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk	Geert Puype	Anjes Goris
CD&V	Miet Timmers	Hugo Simoens
Groen!	Liesbet De Weder	
Open VLD	Claudine Curran	Raf Van Bedts
Sp-a	Saskia Block	Dirk Moons
Cdh	Véronique De Baets	Laurent De Brier
FDF	Marie-Jeanne Riquet	Christophe T'Sas
Ecolo	Lutgarde Dumont	Benoît Hanique
MR	Michel Péters	Laurence Glautier
PS	Christie Morréale	Patrick Liebermann

Redactie, Tekstverwerking Annabelle Hageman

Lay-out & Concept Gevaert Graphics

Vertaling Annabelle Hageman

Verspreiding Raad van de Gelijke Kansen voor mannen en vrouwen

Ernest Blérotstraat 1 | 1070 Brussel | tel. 02/233.41.76 | fax 02/233.40.32

info@raadvandegelijkekansen.be

Verantwoordelijke uitgever Karin Jiroflée

Wettelijk depot D/2010/10.043/16

Council of Equality of Opportunities between Men and Women
Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
Du Raad Gleichberechtigtheit zwischen Männer und Frauen